

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 5 grudnia 2017 r.

Adam Bodnar

IX.517.1702.2017.ED

**Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny**

W dniu 23 listopada 2016 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok (sygn. akt K 6/14) w sprawie ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r. poz. 24 ze zm., zwanej dalej ustawą). Trybunał orzekł, że art. 46 ust. 1 ustawy w zakresie, w jakim przewiduje sporządzanie opinii w sprawie niezbędności dalszego pobytu w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym (dalej Ośrodek lub KOZZD) tylko przez jednego lekarza psychiatrę, jest niezgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Przepis art. 46 ust. 1 ustawy stanowi, iż nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy sąd, na podstawie opinii lekarza psychiatry oraz wyników postępowania terapeutycznego ustala, czy niezbędny jest dalszy pobyt w Ośrodku osoby stwarzającej zagrożenie. Jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wskazanego wyroku, wynikająca z art. 46 ust. 1 ustawy norma prawna nie spełnia standardu ochrony wolności osobistej, wynikającego z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, ani standardu konstytucyjnego. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego minimalna gwarancja jaka przysługuje osobie umieszczonej w KOZZD zawiera się w art. 11 ustawy, co oznacza konieczność sięgnięcia przez sąd do opinii dwóch biegłych psychiatrów niezwiązanych instytucjonalnie z Ośrodkiem, a w sprawie osoby o zaburzonej osobowości ponadto biegłego psychologa, zaś

w przypadku osoby z zaburzeniami preferencji seksualnych także biegłego lekarza seksuologa lub certyfikowanego psychologa seksuologa.

Do dnia dzisiejszego wskazany przepis art. 46 ust. 1 ustawy nie został znowelizowany, co oznacza, że decyzje w przedmiocie dalszego pobytu pacjenta w Ośrodku są nadal podejmowane w oparciu o jednoosobową opinię specjalisty, co nie odpowiada wymaganym standardom konstytucyjnym i konwencyjnym.

Drugą kwestią, wymagającą uchwalenia odpowiednich regulacji prawnych, jest problem dotyczący pobytu w KOZZD osób cierpiących z powodu choroby psychicznej. W dniu wizytacji Ośrodka, przeprowadzonej przez pracowników podległego mi Biura w dniu 26 czerwca 2017 r., spośród ogólnej liczby 43 pacjentów, dwóch cierpiało w powodu choroby psychicznej. Opis ich funkcjonowania zawarto w notatce z wizytacji, której kopię wraz z odpowiedzią Dyrektora KOZZD przesyłam w załączeniu. Wobec takich osób prowadzenie oddziaływań terapeutycznych, które są zasadniczym celem Ośrodka, jest niemalże niemożliwe. Osoby chore psychicznie powinny być leczone w szpitalu psychiatrycznym, w którym poza leczeniem farmakologicznym, będą poddane odpowiednim oddziaływaniom terapeutycznym - przeznaczonym dla osób chorych psychicznie. Pisma Dyrektora Ośrodka, kierowane w tej sprawie do właściwych sądów cywilnych (które zdecydowały o umieszczeniu danej osoby w KOZZD), nie skutkują jednak przeniesieniem tych pacjentów do szpitali psychiatrycznych. Moim zdaniem u podstaw takiego stanu rzeczy leży brak wyraźnych podstaw prawnych, umożliwiających umieszczenie osoby uznanej za stwarzającą zagrożenie dla społeczeństwa w szpitalu psychiatrycznym, który będzie dysponował warunkami zapewniającymi, że pacjent nie opuści szpitala. Tymczasem nie tylko niezdiagnozowanie choroby psychicznej na etapie procedowania w oparciu o przepisy ustawy może doprowadzić do sytuacji, że w Ośrodku znajduje się osoba, która jak się potem okaże, jest chora psychicznie. Nie można także wykluczyć sytuacji, że w trakcie wieloletniego pobytu w Ośrodku pacjent zachoruje na chorobę psychiczną. Niezbędne jest zatem stworzenie podstawy prawnej dającej możliwość przeniesienia pacjenta Ośrodka, u którego lekarze psychiatrzy zdiagnozowali chorobę psychiczną, do szpitala psychiatrycznego o odpowiednim zabezpieczeniu.

Analogiczny problem sygnalizowałem Panu Ministrowi w wystąpieniu z dnia 29 grudnia 2016 r. (IX.517.570.2016), w odniesieniu do osób pozbawionych wolności

odbywających karę pozbawienia wolności, które zachorowały na chorobę psychiczną. Z zadowoleniem przyjąłem informację, zawartą w piśmie Pana Ministra z dnia 22 listopada 2017 r. (l. dz. DWOIP-I-053-22/17), że międzyresortowy zespół, który zajmie się wypracowaniem stosownych rozwiązań legislacyjnych, zostanie w najbliższym czasie powołany. Bardzo dziękuję za przychylenie się do mojego postulatu.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 958), uprzejmie proszę Pana Ministra o podjęcie niezbędnych działań legislacyjnych, w celu doprowadzenia do wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 listopada 2016 r. oraz stworzenia podstaw prawnych do umieszczenia osoby u której w czasie pobytu w KOZZD stwierdzono chorobę psychiczną, w zakładzie psychiatrycznym, zapewniającym właściwe leczenie oraz odpowiedni poziom zabezpieczenia.

Załącznik 13 kart.

[Adam Bodnar]